

студенти самостійно здійснюють пошук сайтів зазначеної тематики, дають на них рецензію і здійснюють їх презентацію у вільній формі.

3. Аналіз існуючих у мережі рефератів з певної теми, їх оцінювання. Студентам надаються адреси колекції рефератів у мережі і пропонується здійснити аналіз рефератів за конкретною тематикою. Студент має прочитати не менше 3–5 рефератів, виділити їх сильні і слабкі сторони та аргументовано оцінити їх якість.

4. Написання плану лекції. Студентам пропонується до наступної лекції (тема повідомляється), знайти матеріали у мережі Інтернет і побудувати власний план викладу змісту. Наприкінці зазначеної лекції виділяється 10 хвилин щодо обґрунтування студентами власних варіантів структурування матеріалу.

5. Написання фрагменту лекції. Студентам пропонується відшукати інформацію у бібліотеці та у мережі. Перед початком лекції студенти (2–3 особи по черзі) показують викладачу свої варіанти роботи. Якщо викладач знаходить фрагмент вдалим, він надає можливість студенту провести підготовлений фрагмент лекції. В іншому випадку проведена самостійно робота оцінюється, але викладач проводить лекцію самостійно.

6. Підготовка фрагменту практичного заняття. Студент або міні-група за завданням викладача готують фрагмент практичного заняття, використовуючи різноманітні джерела інформації, у тому числі телекомунікаційні мережі. Після проведення фрагменту проводиться колективне обговорення (3...5 хвилин), вказуються переваги і недоліки.

Отже, активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів сприяють: організація самостійної роботи студентів і контроль за її виконанням; диференціація та індивідуалізація навчання; професійна спрямованість самостійних завдань; широке застосування нових педагогічних та інформаційних технологій навчання; забезпечення студентам доступу до інформаційно-пошукових систем глобальної мережі Інтернет тощо.

Т.Б. Кушнір, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ВНЗ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Дослідженню проблем працевлаштування випускників вищих навчальних закладів приділяють достатньо уваги науковці, практики, державні органи влади. На цю тематику є багато публікацій, де

розглядають питання соціалізації молоді, взаємовідносин між вищою школою та бізнес-структурами, працевлаштування молодих фахівців і протиріччя між можливостями підготовки фахівця у ВНЗ й по потребах в його знаннях і навичках на ринку праці.

Проблеми працевлаштування завжди були актуальними для сучасної молоді та особливого загострення набувають саме не теренах посткризового українського ринку праці, який характеризується переважанням дипломованих економістів, юристів та нестачею певних фахівців ІТ-технологій, інженерів, робітників різних професій тощо. При цьому роботодавці висувають певні вимоги не тільки до напрямку і рівня освіти, а передусім до конкретних навичок і досвіду роботи претендентів на працевлаштування, їх енергійності та бажанню працювати.

Зневірені та розчаровані ситуацією молоді люди залишаються поза межами ринку праці. Експерти називають цю ситуацію «бомбою сповільненої дії», бо саме ця молодь має забезпечувати фінансування пенсій та надати додаткові можливості країні подолати руйнівні наслідки економічної кризи.

Складність працевлаштування випускників ВНЗ в умовах радикальних змін професійно-галузевої структури зайнятості на посткризовому ринку праці обумовлена: низькою якістю їх підготовки, починаючи зі шкільної освіти, що врешті відбивається на рівні їх математичних та економічних знань; невідповідністю матеріально-технічної бази багатьох ВНЗ вимогам ринку; швидким старінням технологічних знань і навичок в умовах науково-технічного оновлення виробництва та неможливістю своєчасного оволодіння необхідною інформацією викладачами ВНЗ; труднощами в організації виробничої практики за фахом з допуском студента до важливої комерційної інформації; малореальністю (економісти, інженери, агрономи тощо) або малоперспективністю (лікарі, педагоги тощо) працевлаштування багатьох молодих фахівців відповідно до здобутого фаху; браком психологічної готовності до гнучких технологій пошуку роботи.

У перспективі зусилля ВНЗ повинні бути зосереджені на розвитку нової форми співпраці між вузами і підприємствами в області проведення спільних наукових розробок, направлених на модернізацію виробництва підприємства; прагненні до підвищення цільової підготовки студентів-випускників для потреб підприємств; створенні спільних структур науково-освітнього та інноваційного профілю для здобуття конкурентних переваг як випускників, так і підприємств.

Безпосередньо розвиток сучасного ринку праці відбуватиметься в умовах: тривалого періоду його стагнації, що погіршить умови входження в ринок праці молоді з традиційними індустріальними

спеціальностями; домінування роботодавців, що обумовить менший розмір початкової платні та нижчий темп її зростання; подальшого збільшення бази робочих місць, які потребуватимуть фахівців з вищою освітою різних рівнів; банкрутства нежиттєспроможних бізнес-структур, що створить чимало можливостей для розвитку нових бізнес-проектів; зростання самозайнятості, дрібного підприємництва, економічної самодіяльності молоді взагалі, що створюватиме позитивні перспективи для випускників; поступового відходу від активної трудової діяльності покоління 40–50-х років, що розширить можливості для працевлаштування молодших спеціалістів у виробничій сфері.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, за таких тенденцій розвитку ринку праці та наявності певних суперечностей між вимогами сучасного суспільства до фахівця і реальним рівнем його підготовки, ВНЗ мають приділяти більше уваги співпраці з бізнес-структурами у різноманітних формах, вивченню вимог роботодавців, що сприятиме підвищенню рівня освіти випускників і збільшенню їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Є.О. Ланченко, канд. екон. наук, доц. (НУБіП України, Київ)

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ПОЗИТИВНА Й НЕГАТИВНА СТОРОНИ

Вища освіта в Україні відіграє важливу роль у формуванні трудового потенціалу суспільства та людського капіталу кожної особистості. Тому важливим є розгляд питань, пов'язаних із сучасною міжнародною її інтеграцією. Про позитивні й негативні сторони приєднання України до Болонської угоди у сфері освіти (2005 р.) може зробити висновки будь-який досвідчений викладач українського ВНЗ. Цей процес передбачає зміни у формуванні навчальних планів у ВНЗ і порядку атестації з дисциплін, полегшення обміну (трансфер) студентами між навчальними закладами тощо. У тезах доповіді буде подано інформацію про позитивні й негативні сторони впровадження Болонського процесу при підготовці фахівців в українських ВНЗ, які базуватимуться на власному досвіді автора як колишнього студента в 1994–2002 рр., аспіранта в 2003–2006 рр. та викладача ВНЗ з 2006 р.

У радянську епоху протягом семестру студентами вивчався матеріал за відповідними дисциплінами, проводилися семінари й практичні заняття та по завершенні семестрів складалися заліки й